

פרשת נשא

1. במדבר ד' כ"א כ"ב

(כא) וידבר יהוה אל משה לאמר :
(כב) נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם :

2. מדרש רבה ו'

(א) נשא את ראש בני גרשון וגוי הה"ד (משלי ג) יקרה היא מפנינים וכל חפציד לא ישוו בה תנינן תמן חכם קודם למלך ישראל מת חכם אין לנו כיוצא בו מלך ישראל שמת כל ישראל ראויין למלכות המלך קודם לכהן גדול... כהן הדיוט קודם ללוי לוי קודם לישראל לממזר ממזר לנתין נתין לגר גר לעבד משוחרר אימתי בזמן שכולן שוין אבל אם היה ממזר ת"ח קודם לכהן גדול עם הארץ שנאמר יקרה היא מפנינים סברין מימר לפדות להחיות ולכסות הא לשיבה לא אמר רבי אבין אף לשיבה מה טעם יקרה היא מפנינים אפי' מזה שהוא נכנס לפני ולפנים ד"א יקרה היא מפנינים מדבר בקהת וגרשון אע"פ שגרשון בכור ומצינו שבכל מקום חלק הכתוב בכור לבכור לפי שהיה קהת טוען הארון ששם התורה הקדימו הכתוב לגרשון שבתחלה אמר נשא את ראש בני : זה ואח"כ אומר נשא את ראש בני גרשון וגוי' הוי יקרה היא מפנינים מבכור שיצא ראשון ואין פנינים אלא תולה כמה דתימא (רות ד) וזאת לפנים בישראל :

(ב) נשא את ראש וגוי הה"ד (איוב לו) לא יגרע מצדיק עיניו וגוי' אין הקב"ה מונע דוגמא דידהו לפי שמצינו שיעקב חמד את הבכורה לשם שמים כדי שיוכל להקריב ולקחה מעשו בדמים והסכים הקב"ה עמו וקראו בני בכורי ונתן גדולה לבכורים שיקריבו לפניו הוי לא יגרע מצדיק עיניו... וכן בדוד הוא אומר (תהלים פט) אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ הוי ואת מלכים לכסא ויושיבם לנצח שהם היו ראויים ליטול הכהונה ומה שהלויים עושים אלולי לא חטאו במעשה העגל שבתחלה היו הבכורים מקריבי שטאמר (שמות כד) וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות וגוי' וכן יעקב אומר לראובן (בראשית מט) ראובן בכורי אתה וגוי' שאת זו כהונה... שאלולי לא סרח ראובן במעשה בלחה היה ראוי ליטול כהונה ומלכות לפי שהיה בכור ומנין אף לעבודת הלויים היה ראוי שכן את מוצא שנכנסו פשוטי הלויים תחת בכורי ישראל שנאמר (במדבר ג) ולקחת את הלויים לי אני ה' תחת כל בכור בבני ישראל וגוי'... מי גרס להם לבכורים שאבדו הכבוד הזה על שנתגבחו בעצמם ועבדו לפני העגל לפיכך ואם אסורים בזיקים שנאסרו מלהקריב דבר הנעשה באש ואין זיקים אלא אש... ואם לחשך אדם והלא גרשון היה בכור למה הקדים הכתוב לקהת לנשיאת ראש ואחר מנה לגרשון אף אתה אמור לו לפי שקהת היה מטועני הארון ושהוא קודש הקדשים ויצא ממנו אהרן הכהן שהוא קודש הקדשים וגרשון היה קודש לכך הקדימו הכתוב לקהת ומנין את למד שגרשון לא איבד גדולתו לפי שהיה בכור שכן את מוצא כשם שאמור בקהת נשא את ראש בני קהת כך אמור בגרשון נשא את ראש בני גרשון ומהו שאמר הכתוב גם הם שלא תאמרו שלבך מנה בני גרשון שניים שהם פחותים מבני קהת לאו אלא פתב גם הם שאף בני גרשון כיוצא בהם של בני קהת אלא שהקדימו הכתוב כאן בשביל כבוד התורה אבל במקומות אחרים הקדים לגרשון תחלה לקהת :

3. "שפת-אמה"

תרמ"א

במד' יקרה היא מפנינים ממי שנכנס לפני ולפנים ומבכור כו'. דיש להבין כיון דת"ח קודם לכה"ג למה לא יכנס לפני ולפנים. אכן ב' מדרגות הם כי התורה יורדת למקום נמוך וזה עיקר כח התורה להמשיך מהנסתר להנגלה וכל מה שחסר יותר לאדם ומייגע בתורה וימלא החסרון שלו כל כך מתגלית לו יותר ויותר. וגדלה הרבה יותר מעלת העוסק בתורה לשמה יותר מכל המדריגות. והתורה היא שלימות האדם כמישש אורייתא דילי' משעמל בה נקי תורתו. אבל מדרגת לויים וכהנים הכל מתנה מהשייית כי אין לאדם להתקרב מצד עצמו רק מצד בחירת ה' בכהנים ולויים. אבל העוסק בתורה מתקן נפשו ויקרה היא מכל המדריגות.